

van binnen haer daer tegen kloekelijc wederom ge-
sterkt / en hen vanden met vromer herten gewacht
hebben / roepende datse aenkommen souden want sy nu
alle vrees aen t'een zijde hadden gestelt na 't sprech-
woort:

Wanneer de eerste vrees is vergaen
So is die vrees meest al gedaen.

So en is daer niet sonderlings gedreuen geweest / an-
ders dan dat'er eenige aen beyden zijden zijn om den
hals gekomen zijn / maer de Spangiaerden en heb-
ben niet wederom durben aenkommen.

(F. 334.)

De
Sluizen
werden
geopent
en de dij-
ken door
gesteken
om Alk-
maer te
overset-
ten.

DEN Obersten Sonop hadde Jonckheer Frederich
van Sebender bevel gegeven / om de Sluizen te
doen openen en eenige dijken door te steken om die
van Alkmaer met het water ontfet te doen / dese heeft
de sluizen op Crabbendam doen openen door eenen
Popman Lauto / so datter met een Noordwesten
wind veel waters in quam / dan eenige huislieden
van Geestmer-ambacht hebben middel gebonden die
secretelijc wederom te stoppen / desgelijc heeft Pop-
man Schetter de Sluise tot Cerrswoude geopent /
op dat het water door de lange reys ober de Maert
door de geopende Sluise tot Noordster woude en de
doorgesteken gaten van den Oosterendijc Geestmer-
ambacht vol zoude loopen / dan is by den huislieden
aldaer ook weder gestoten geworden / niettemin de
voorsz Sebender heeft de voorsz Crabbendammer
Sluizen wederom met geweld doen openen en etelij-
ke Rotten schuuten tot wacht gestelt / om te beletten
dat by den huislieden die niet wederom en soude wer-
den gestooten / sulc datter seer vele waters in 't land
quam / bysonder naer dat by met een Noorden wind
by hulpe van twee rot knechten de Sluise van de Zij-
pe hadde doen openen / daer wonderlijken seer veel
waters door in vloepde / so dat het water so hoog en
alle 't land van den Ricker onder was / dat men niet
anders dan den top van den Rickerdijk / tusschen de
Schanen van Crabbendam en Schooridam ge-
bruiken en konde / so ook eenige gaten in den Ooste-
rendijc gemaakt werden / so datmen op veel plaetsen
met den Schuuten ober 't land voer / en also het spring-
bloet was / den 26 September / quam het water so
hoog / dat op de Ricker beide de volders met Geest-
merambacht by na vol / en tot gelijc water stonden /
sulc dat tot ontfettinge van de Noort-zijde van Alk-
maer niet en gebrek van den Heboordijc tusschen Ber-
gen en Coedijker sluisse te doen doorsteken / mistga-
den waren hier door seer quaetwillig / so datse beke
betrocken / seggende men sochte op de blees-barck te
brengen / en men gaf de vrand middel om hen-liden
met schuuten aen allen zijden te mogen overballen /
middeletijd quam Maerten Pietersz Berner des
stad van Alkmaers Timmerman wederom van
Delft met Brieven van den Prince van Orangien
aen Sonop / en ook aen die van Alkmaer / den brief
aen Sonop hielt inne / hoe dat hy aen den Gouver-
neur / Capiteinen en Begeerderen der stede van Alk-
maer geschreven hadde / henlieden van haer kloekheit
en vromigheid bedankende / met vermaninge daer in
te volherden en dat hy niet en soude laten haerlieden
alle mogelijke ontfet en bystand te doen / Ec. Schrij-
vende voorsz aen Sonop so hy bevoord datse in nood
souden zijn / dat het nodig ware de Dijken door te ste-
ken: aengesien het beter is 't platte land door een rijc
onder water te laten gaen / dan de Stad te verhefen
om de consequentie wille / Ec. Den brief aen den Gou-
verneur / Capiteinen en Begeerderen van Alkmaer
was luffende als volgt:

Brief-
ven van
den
Prince
van O-
rangien
aen Son-
op en
aen die
van Alk-
maer.

DE Prince van Orangien, Grave van Nassau, Hee-
re en Baron van Breda, van Dieft &c. Edeje vrom-
me, lieve, befondere, wy hebben U.L. binnen seker-
ren tijd herwaers twee ofte drie diverse brieven
geschreven, niet wetende nochtans of U.L. deselve
ter handen gekomen zijn, oovermits het beleg der stad

van Alkmaer, daer in (als wy tot noch toe verstaen
hebben) gy U.L. so vromelijc zijt dragende, dat u't sel-
ve by alle natien tot grote eere, prijs en lof wort gere-
kent, en hoewel wy door dien nodeloos achten u vor-
der tot volstandigheid te vermanen, als hebbende sul-
ken mannelijk herte en gemoed tegen des vyands ra-
sende geweld bewesen, so en hebben wy nochtans niet
willen laten U.L. noch dese jegenwoordige te schrij-
ven, so om U.L. van alfulken vromoedigen yver en
kloekheid te bedanken, als ook te verklaren den je-
genwoordigen staet van den saken van herwaers-over,
dewelke (God hebbe lof) sulc is, dat ons Vyand in
dese qualite niet vele voor dese tijd hunderen en sal,
maer ook, daer-en-boven vastelijke verhoep door het
ontfet 't welk wy dagelijc zijn verwachtende, hem so
veel te doen te geven dat hy eer lange niet alleen de
stad Alkmaer, maer ook 't geheele land sal moeten
verlaten. Also wy des gewisselijc onderricht zijn dat
door de matigheid van sijne knechten hy langer
't veld niet sal konnen houden, des wy alleen u dit wil-
len waerichouwen en vriendelijc vermanen dat gy-
lieden volherdet, U.L. vromelijc noch eenen kleinen
tijd den vyand wederstaet: versekert zijnde dat hy sal
moeten ontwijken, waer door gy-lieden niet alleen
de stad Alkmaer, en u selven, maer ook uwen nabu-
ren, ja 't geheele Land van alle vordere overlact en
tirannyc ten etuwigen dagen sulc bevrijden. En mid-
delretijd en willen wy ook geen tijd verlicken: maer
met alle mogelijke vlijt, arbeid en naerftigheid alom
den Vyand so veel moeize en arbeids op den hals drin-
gen, dat hem te eer alle vordere beleg verdrieten sal,
en willen wy in toekomende tijden 't selve so tegens de
stad Alkmaer en U.L. elk in 't bysonder verschulden,
dat gy-lieden oorfake hebben sulc des van ons te vre-
den te zijn, wy begeeren wel indien 't selve mogelijc
sy, dat gy ons schriftelijc of met mannen by monde
laet weten de gesteltenisse van uwer saken, en hoe
dikmaels de Vyand gestormt heeft, en hoe gy van
binnen zijt arbejdende, ten einde wy ons daer na mo-
gen rechtea, en U.L. in als des mogelijc wort te se-
coureren, daer wy lijf noch goed om sparen willen, en
daer zy ons God getuige van, den welken wy bidden,
Edele, vrome, bysondere, dat hy U.L. lank so meer
versterken, en tegens sijnen, uwe, en ons algemeine
Vyanden tot haerder eeuwige confusie verlene victo-
rie, geluk en voorpoed. Geschreven tot Delft op den
21. dag van September Anno 1573. en was onder-
tekt U.L. goede vrient *Guillaume de Nassau*. Besy-
den af op de marge stond geschreven, indien gy-lieden
bemerkt onmogelijc te zijn U.L. eenig ontiet in der
stede te senden, en daer door in der lengde niet en sou-
det mogen tegen houden, so sulc gy een teken doen
met vier tot drie diverse plaetsen opgaende, laten 't sel-
ve branden van negen uren des avonds tot na middern-
nacht, en sullen wy in dien gevalle alfan de dijken
doorsteken, om het geheele Land ontrent Alkmaer in
't water te stellen, en of gy het selve teken niet en doet,
en dat wy nochtans bemerken dat gy-lieden in nood
zijt, so sullen wy evenwel de dijken doorsteken.

Dezen Brief send hy met een Copie daer van aen
den Gouverneur Sonop / ten einde sy die soude siet
daer binnen te stellen. Daer by hem bevestigende / so
die van Alkmaer die rekenen van hieren knechten
doen / dat hy van die Dijken daer ontrent doorsteken
soude / en (schijft hy) of sy schoon de rekenen niet en
doen / en gy nochtans behind dat sy in nood souden
zijn / so word des waertemijn nodig deselve Dijken door
te steken / sullen daerom de huislieden in dien quaer-
tiere wonende / goet tijds hare beesten en andere
goeden mogen salderen / aengesien beter is 't platte
land door eenen rijc onder te laten gaen / dan de stad te
verhefen / om de consequentie als gy schriftelijc hoort
bemerken.

Met desen Brief en eenige andere so van Sonop
als van de Staten van 't Noorder-quartier / is des
voorsz Timmerman van Alkmaer gewest den octo-
ber